

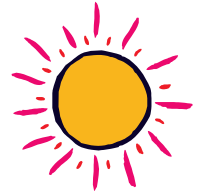
Enhörna Hembygdsförening

Årgång 8, nummer 3

augusti 2006

HÖSTMARKNAD

Söndagen den 27 augusti, kl. 13-16

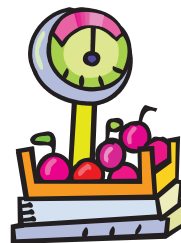

HEMBYGDSMUSEET

Hembygdsföreningens årliga höstmarknad vid museet genomförs som vanligt sista söndagen i augusti. Hemvändardagen har den kommit att kallas då gamla och nya Enhörnabor samlas för att träffas och höra vad som hänt sen man sågs förra gången.

Som seden bjuder har vi försäljning av lokala alster:

- grönsaker och honung från trakten
- nyrökt ål och siklöja (om det "nappar")
- hemslöjd från bygden
- konstverk av lokala konstnärer
- bokbord
- fiskdamm för barnen
- kaffeservering
- grillad korv
- hembakat bröd
- lotteri

VÄLKOMMEN

PS Vi tar mycket gärna emot saker till lotterivinster, hör av dig till Sven-Eric (550 49184).
Vill du sälja något på marknaden? Hör av dig till Leif (550 44705)

Visning av gamla lantbruksföremål från Enhörna - söndag 3 och 24 september kl. 13 - 16

Då kommer Sven-Eric att visa lantbruksredskap som skänkts till Hembygdsföreningen genom åren. På grund av att många av föremålen är ganska skrymmande kan vi inte ha dem i museet utan förvarar dem i **Äleby-ladan**. Sven-Eric kommer att beskriva de olika redskapen och deras historia.

FOTOGRAFI NR 125 I SLÖJDSALEN

**"SOLDAT ADOLF SANDBERG MED
HUSTRU OCH FOSTERBARNEN
ANTON OCH FANNY, 1893".**

ADOLF SANDBERG föddes i Över-Enhörna 1844 och var yngste sonen till soldaten Carl Eric Åker i Skälsta.

Hustrun **AUGUSTA WILHELMINA FOGELQVIST** föddes i Björnlunda 1848.

Pojken **ANTON EDMUND PETTERSSON** föddes i Brännkyrka 1886 och kom till fosterhemmet när han var drygt fem år.

Flickan **FANNY VALENTINA HEDBERG** föddes i Nicolai församling i Stockholm 1888 och blev då intagen i Allmänna Barnhuset som ambarn, och kom till fosterhemmet när hon var drygt tre månader gammal.

Kortfattad levnadsbeskrivning över Adolf och hans familj

Vid femton års ålder började Adolf sitt arbetsliv som dräng vid Horn, fortsatte till Ekensberg och avslutade 1863 sin drängbana hos Gustaf Eric Jansson i Nöttesta. I augusti 1863 blev han soldat och bosatte sig i soldattorpet i Nöttesta, och fick samtidigt byta ut namnet Ericsson mot Sandberg. Han var vid mönstringen 5 fot och 7 ½ tum lång. I november 1869 gifte han sig med Augusta Wilhelmina och i juni året efter fick de dottern Augusta Adolfina.

De fick inga fler egna barn, men tog istället ett flertal fosterbarn. Mellan åren 1871 och 1909 tog de inte mindre än femton fosterbarn under olika perioder. För det mesta hade de två eller tre fosterbarn samtidigt. De flesta barnen kom från Stockholm, varav fem från Allmänna Barnhuset. De som barnhusbarnen hade Barnhuset som målsman tills de fyllde fjorton år, och hade då såväl ett ekonomiskt som reellt ansvar för barnen och de gjorde regelbundna inspektioner i fosterhemmen. När Fanny fyllde fjorton år fick Adolf och Augusta Wilhelmina tjugofem kronor som en "belöning för ömsint fostervård".

År 1870 blev Adolf tillsammans med brodern August uttagen att genomgå underbefälsutbildning i Karlsborg. Några år senare, vid det årliga mötet på Malma hed, följdes de också åt i arresten, när de båda dömdes för fylleri. Dottern Augusta Adolfina flyttade hemifrån 1889, först till Södertälje och därefter till Stockholm för att omkring sekelskiftet gifta sig och åter flytta hem till sina hemtrakter. Efter trettiott år som indelt soldat blev Adolf vid generalmönstringen i augusti 1894 uppsatt till "Afsked med underhåll genast". I en tidigare kompanirulla står Adolf antecknad som "skomakare" och kanske försörjde han familjen delvis med detta hantverk efter soldattiden.

Från Nöttesta soldattorp flyttade Adolf och Augusta Wilhelmina med fosterbarnen Fanny och Anton till Stora Björklunda i Ytter-Enhörna, för att år 1900 flytta vidare till Södertälje där de bodde till livets slut.

Adolf dog 1918 och Augusta Wilhelmina 1925.

Bertil Wallin

Glimtar från museets skolsal.

”Din klara sol går åter upp.
Jag tackar Dig min Gud
Med kraft och mod och nyfött hopp
Jag höjer glädjens ljud”

Så lät det från skolsalen i museet vid ett antal gånger under hösten och våren. Klädda i tidsenliga kläder och med smörgåspaket och en flaska mjölk upplevde dagens elever från Vallaskolan, Eklidskolan, Lina förskola en skoldag för 100 år sedan.

Alla elever i Vallaskolan från förskolan t.o.m. år 6 besökte museet under ledning av församlingspedagog Karla Sand. Denna skoldag blev verkligen annorlunda än de barnen var vana vid. Man fick lov att inte bara resa sig upp utan också **kliva ur** bänken för att svara på en fråga. Naturligtvis måste man räkna upp handen först! En och

Fröken Karla Sand

F-Klass B har lektion

annan ville också prova på att stå i skamvrån. Det var en allmän mening att skolböckerna från förr var mycket tråkigare än vad de är idag. Vad svårt det måste ha varit att skriva skrivstil med bläck och med en så konstig penna!

Kurragömma, Bro, bro, breja och Herre på täppan lektes på rasten och det var den roligaste rast som man någon gång hade haft. Efter rasten var det uppställning i två led- flickorna i det ena och gossarna i det andra när Fröken hade ”plinglat” i den lilla ringklockan.

För Enhörnabarnen var det särskilt roligt att sitta i den bänk som mamma eller

kanske farfar suttit i. Som avslutning på besöket gick barnen in i fotoutställningen för att eventuellt hitta bild på en nära anhörig. Även kartan över Enhörna uppskattades och många blev förvånade över att Enhörna är så vidsträckt och att museet ligger så långt från Vallaskolan.

Eleverna från Eklidskolan i Tullinge tyckte att de åkt jättelångt- nästan till världens ände. Tänka sig att så långt åker deras fröken Lena Lagerstrand- Landh boende i Enhörna varje dag till och från sin arbetsplats.

Lina-barnen med läraren Ninni Settberger hade inte lika lång resväg men tyckte ändå att Enhörna ligger väldigt långt bort. Samtliga tyckte att de upplevt en rolig, annorlunda och minnesvärd skoldag.

F-Klass A väntar på att få gå in i skolan

Undertecknad fick också glädjen att vara med på ett litet hörn. /Anne-Marie

Nationaldagsfirandet 6:e juni vid Hembygdsmuseet

Drygt 100 personer deltog i nationaldagsfirandet vid museet. Vädret var fantastiskt och i år leddes fanborgen av Riksspelmannen Ulf Lundgren på fiol och Arne Larsson på nyckelharpa. Ett stort tack till alla er som gick med i fanborgen!

Enhörnakören under ledning av Helena Lundström-Cronholm framförde sedan några sånger som ljudligt uppskattades av publiken.

Kvällens Nationaldagstal hölls av Helena von Hoffsten. Helena berättade hur hon som inflyttad genom åren alltmer kommit att uppskatta bygden. Inte bara för det vackra landskapet utan också för den framåtanda och positivism som präglar Enhörna. Helenas tal blev mycket uppskattat. Vi tackar henne för hennes starka engagemang.

Nationaldagsfirandet avslutades som sig bör med nationalsången.

Årets sommarutställning öppnades med att Caj Löfqvist gav en resumé över 2005 års Ekebyutställning och hur den inför årets premiär kompletterats och byggts ut. Därefter öppnades dörrarna till såväl Storskolan och sommarutställningen som till slöjdsalen med den nya fotoutställningen.

/Leif

Fanborgen med spelmännen Ulf och Arne i spetsen

Helena von Hoffsten, Helena Lundström-Cronholm samt delar av kören.

Enhörna 1845

Ur Svenskt Konversationslexikon nämnda år kan inhämtas:

Enhörna, Öfver-, en socken med Ytter-Enhörna, hör till 3 kl. konsist., är belägen i Södertelge kontrakt af Stregnäs stift och Selebo härad af Södermanlands län, 2 3/4 mil O.S.O. från Stregnäs, vid Mälaren. Socknen består af 16 mtl., med 532 invånare. Dess areal utgör 6,133 tunnln., af hvilka 380 äro sjöar och kärr. Adr. Södertelge.

Enhörna, Ytter-, annex till ofvannämnde socken, beläget 3 1/2 mil S.O. från Stregnäs, vid Mälaren. Har en areal af 11,132 tunnln., af hvilka 130 äro sjöar och kärr. Den består af 25 1/2 mtl. Folkmängden uppgår till 725 personer. Adr. Södertelge."

/B E Sjöström

Enhörna Hembygdsförenings styrelse:

Leif Tellestedt, ordförande	tel: 550 447 05	Arnold Deile	tel: 550 443 10
Olle Karlsson, vice ordf	tel: 550 440 37	Jan Munck	tel: 550 420 14
Britt-Mari Gylefors, sekr	tel: 550 421 30	Bo Staflund	tel: 552 461 35
Anne-Marie Andersson	tel: 550 420 16	Sven-Eric Åkerman	tel: 550 491 84
Mona Elveskog	tel: 550 420 28	Peder Edström	tel: 550 441 03

Box 39, 15023 Enhörna, Medlemsavgiften är 75/100:-/år (enskild/familj)
Postgiro 23 89 45-0, Bankgiro 822-6565

Hembygdsmuseet hålls öppet söndagar maj-sep, 13.00 - 16.00

